

OCO KALENDER GROEP 3-4

ONDERWIJS
CONSUMENTEN
ORGANISATIE

voorwoord

Naar groep 3: de kleuter wordt een schoolkind. Was er in de kleuterklas nog volop ruimte om te spelen en te ontdekken, nu begint het 'echte werk'. De kinderen gaan aan de slag met vakken als taal, rekenen en wereldoriëntatie. Naar groep 4 is vaak een minder spannende overgang. Wel met nieuwe vakken als natuur, tafels leren en moeilijke woorden lezen en schrijven. U wilt uw kind goed begeleiden. De basisschool verwacht vaak veel van ouders. Zij wilt ouders die meehelpen en meedenken. Zeker als het gaat om het begeleiden van uw kind en zijn ontwikkeling. Maar ook bij gewone schoolactiviteiten rekent de school vaak op helpende ouders. En dat gaat het beste als u weet wat, wanneer en waarom. Daarom is er deze kalender.

Op de kalender vindt u een maandoverzicht met de meest voorkomende schoolactiviteiten en een uitleg over de ontwikkeling van een kind in groep 3 en 4.

Met de stickers zet u de activiteiten van uw school erbij: de verjaardag van de juf of meester, studiedagen, vrije dagen, vakanties, MR-vergaderingen, ouderavonden, feesten en het schoolreisje. Die gegevens vindt u meestal in de schoolgids.

Ook is er een Basisschool-ABC met uitleg van begrippen: wie doet wat op school en wat wordt er van u verwacht bij een verjaardag, bij overblijven of bij een tienminutengesprek?

En er is ook nog ruimte voor eigen aantekeningen...
De OCO-kalender helpt u het schooljaar door!

OCO, de Onderwijs Consumenten Organisatie, is opgericht op initiatief van de Amsterdamse gemeenteraad en helpt ouders en leerlingen bij alle vragen over schoolgaan in Amsterdam.

Via de website (onderwijsconsument.nl), email en telefoonnummer 020-3306320 heeft OCO sinds de oprichting in 2006 veel vragen van ouders en leerlingen gekregen, uitgezocht en beantwoord. Daar leert OCO van. Deze kennis geeft OCO door aan ouders. De kalender is daar een voorbeeld van. OCO leerde bijvoorbeeld dat het contact met school gemakkelijker is als ouders weten wat er in welke periode op school speelt. Als ouders weten wanneer een goed moment is om over een bepaald onderwerp (bijv. wennen, achterblijven met leren of toetsresultaten) te praten. Op tijd om er iets aan te doen, op het moment dat de signalen te zien zijn. Elke dag spreekt OCO met ouders en leerlingen met vragen over basisschool, voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs. Elke dag leert OCO bij. Geeft u ons door wat u gemist hebt?

OCO

Onderwijs Consumenten
Organisatie Amsterdam

telefoon 020 330 63 20

onderwijsconsument.nl

info@onderwijsconsument.nl

Handige nummers

school	
adres school	
tel school	
ziekmelden	
directeur	
bereikbaar op	
IB	
bereikbaar op	
IB	
bereikbaar op	
RT	
bereikbaar op	
RT	
bereikbaar op	
Maatschappelijk werk aanwezig op	
MR-ouderlid bereikbaar op	
Oudercommissie berereikbaar op	

conciërge	
bereikbaar op	
leerkrachten	
contactouder	
tussenschoolse opvang	
NSO	
leider tel	
leider tel	
avond oppas tel	
GGD tel	
huisarts tel	
tandarts tel	
overig tel	

OCO

Voor al uw vragen en opmerkingen over schoolgaan
in Amsterdam

onderwijsconsument.nl

info@onderwijsconsument.nl

tel 020 330 63 20

Augustus

week dag

week	dag	
		01
		02
		03
		04
		05
		06
		07
		08
		09
		10
		11
		12
		13
		14
		15
		16
		17
		18
		19
		20
		21
		22
		23
		24
		25
		26
		27
		28
		29
		30
		31

WENNEN IN GROEP 3

Groep 3 is vaak een grote verandering voor een kind. Lezen, schrijven en rekenen hebben nu de overhand en spelen is nu meestal spelend leren. Fysiek zijn ze kleuter-af, ze huppelen bijvoorbeeld, huilen minder en slaan er niet meteen bovenop. Ook spreken ze veel beter en hebben ze geen probleem met meervoudige opdrachten (trek je jas aan, doe je trommel in je tas en spring op je fiets). De overgang naar groep 4 is veel minder groot. De meeste vakken zijn bekend en worden doorgezet. Een paar nieuwe dingen: meer wereldoriëntatie (in groep 3 is dat vaak nog niet veel), het vak natuur en de tafels van vermenigvuldiging. En steeds mooier en beter schrijven. Vergeet niet een paar verhaaltjes te bewaren.

NIET VERGETEN!

- Check de schoolgids welke spullen uw kind dit jaar mee moet nemen, bv.:
- gym- en/of zwemspullen
 - schrift
 - tandenborstel en tandpasta
 - broodtrommel, beker, (rug)tas met naam en telefoonnummer.

SPELLETJE

Geven deze twee klokken dezelfde tijd aan?

September

week dag

week	dag	
		01
		02
		03
		04
		05
		06
		07
		08
		09
		10
		11
		12
		13
		14
		15
		16
		17
		18
		19
		20
		21
		22
		23
		24
		25
		26
		27
		28
		29
		30

WERK EN WERKELIJKHEID

Ook al zitten ze nu écht op school, kinderen in groep 3 kunnen zich niet lang concentreren. Twintig minuten duurt verschrikkelijk lang. Het is moeilijk om op je stoel te blijven zitten. Er wordt op school minder gespeeld en juist dat was altijd een goede uitlaatklep. Een zesjarige slaat alles op in zijn geheugen, vaak zonder dat hij het zelf begrijpt. Hij is verschrikkelijk leergierig. Fantasie en werkelijkheid lopen niet meer zo door elkaar. De werkelijkheid is veel interessanter. Eind groep 4 kan een kind al een klein uur aan een taak werken. Hij kan ook goed luisteren en begrijpt dat dat belangrijk is om een werkje goed te doen. De sprookjeswereld is voorbij en ook al komt Sint op zijn stoomboot aan, een achtjarige weet dat hij niet echt is. Hij past nooit met paard en Piet door de schoorsteen.

NIET VERGETEN!

Meestal is er een algemene informatie-avond voor ouders over de groepen en om de mensen van school aan u voor te stellen.

SPELLETJE

Welk woord hoort er niet bij?

boom roos roes boos
aai baai maai mais
ring ding zing link

Oktober

week dag

week	dag
	01
	02
	03
	04
	05
	06
	07
	08
	09
	10
	11
	12
	13
	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
	31

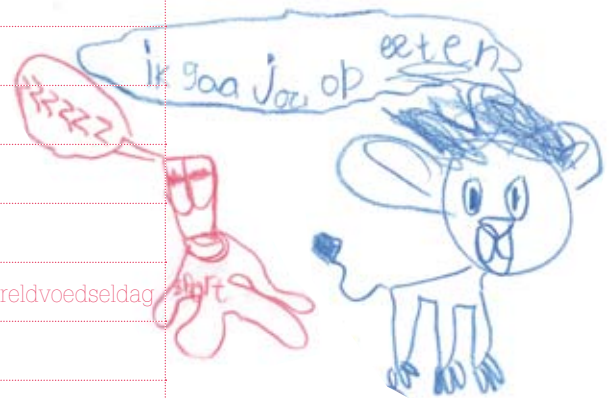
Dierendag

Wereldvoedseldag

Halloween

LEZEN

In groep 3 is een kind vooral bezig met technisch lezen: hij verbindt klanken aan letters en maakt daar woorden van. 'P-o-p' en 'b-oe-k'. Rond kerst leest een zevenjarige al korte, heldere zinnen van één-lettergreepwoorden: Pim zit bij het vuur. Daarna woorden met meer medeklinkers achter elkaar: 'prik', 'strik', 'barst' 'flits' en woorden met 'nk' of 'ng' op het eind of 'sch' aan het begin. En lange woorden: 'a-p-p-e-l' en 'p-e-r-e-n-b-oo-m'. Begrijpend lezen wordt geïntroduceerd: een stuk tekst lezen en daar vervolgens vragen over beantwoorden. Aan het eind van het schooljaar beheersen de leerlingen minimaal AVI-E3 (E staat voor Eind). In groep 4 leert een kind langere zinnen en moeilijkere woorden. Hij leert het verschil tussen verhalen en informatieve teksten, kan zich herinneren waar het verhaal over ging en of de krokodil een groene staart had. Hij kan de volgorde in een verhaal navertellen en weggelaten details of plots afleiden. Hij kan uitleggen of het echt gebeurd is of niet. Hij leest aan het eind van groep 4 vaak al AVI E4 of M5 (M staat voor medio).

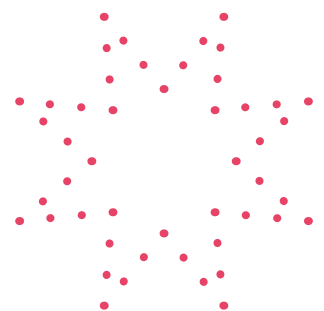
NIET VERGETEN!

Rond de herfstvakantie zijn vaak de eerste oudergesprekken, vaak ook een rapport.

Wintertijd!

SPELLETJE

Verbind de puntjes!

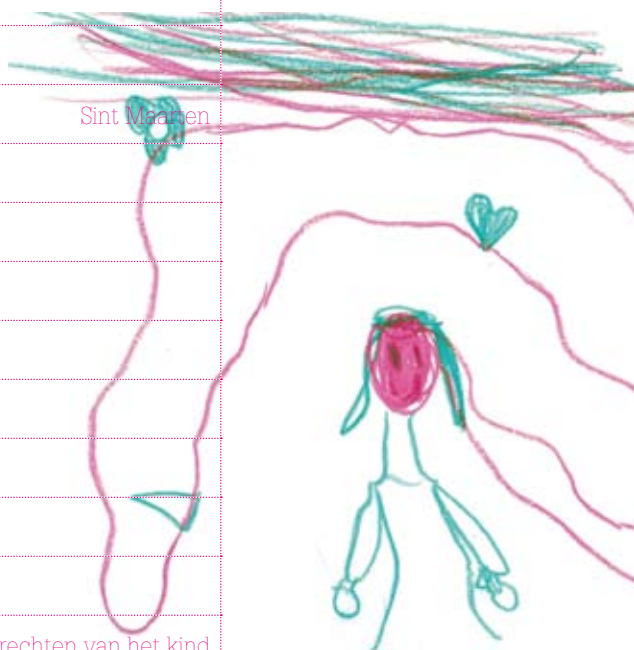
November

week dag

week	dag
	01
	02
	03
	04
	05
	06
	07
	08
	09
	10
	11
	12
	13
	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30

SPELLEN

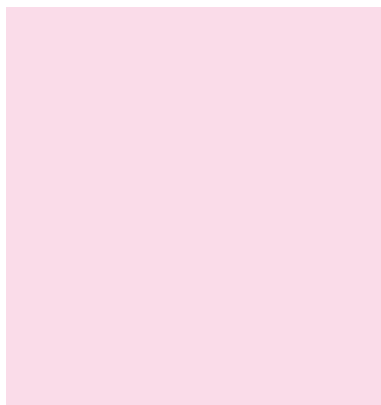
In groep 3 leren de kinderen schrijven. 6-jarigen leren klankzuivere woorden te schrijven: hek, bos, maan. Woorden die je net zo schrijft als je je zegt. Ze heten ook vaak 'luisterwoorden'. Pas in groep 4 leren de kinderen spellingsregels, zoals meervoud-woorden, verkleinwoorden, samenstellingen en hoofdletters. Maar ook 'beeldwoorden' of 'net-als woorden'; woorden als 'maai' en 'kraai' die hetzelfde klinken (-aai) en allemaal op dezelfde manier worden geschreven (-aai). Dan zijn er de 'weetwoorden' of 'fotowoorden'; die moet je gewoon uit je hoofd leren. Voorbeelden zijn woorden met ei/ij of au/ou. 'Mauw' en 'nou' rijmen, maar je schrijft ze anders. Als laatste heb je de regelwoorden. Die leer je schrijven met een regel. Zoals land / krant, dief/dieven en pet/petten maar raam /ramen.

Sint Maarten

Dag van de rechten van het kind

NIET VERGETEN!

SPELLETJE

Welk woord kan je maken met deze letters?

C M U O P T R E

December

week dag

week	dag	
		01
		02
		03
		04
		05
		06
		07
		08
		09
		10
		11
		12
		13
		14
		15
		16
		17
		18
		19
		20
		21
		22
		23
		24
		25
		26
		27
		28
		29
		30
		31

Sinterklaas

start winter

Oudjaarsdag

ZELFRESPECT

Kinderen in groep 3 zijn gevoelig voor regels en beginnen de redenen achter de regels te zien. Je kunt goed met ze praten over hun gedrag. Het kind kan al behoorlijk zelfstandig taken uitvoeren. Een beetje verantwoordelijkheid laat hem groeien. Hij moet soms op weg geholpen worden en overziet niet altijd de handigste volgorde. Een kind in groep 4 leert veel over zichzelf: wat hij kan, wil, voelt. 'Erbij horen' begint een rol te spelen. De angst om iets fout te doen is vaak groot. Hij moet zelfvertrouwen opbouwen, problemen oplossen, keuzes leren maken. Op school krijgen ze hierin les: meedoen, samen doen, helpen, regels, pesten, rekening houden met elkaar, anders zijn, omgaan met het gezag van de leerkracht. Opkomen voor je mening maar ook ideeën van een ander horen. Dit gaat ook over schoolwerk, de studiehouding: het kind leert moed te vatten als iets niet lukt en planmatig te werken. Op het rapport zie je dit vak terug onder 'gedrag van het kind in de groep'.

NIET VERGETEN!

SINTERKLAAS

Vaak viert de school Sinterklaas. De kinderen halen de Sint feestelijk de school binnen, krijgen kadootjes en zingen liedjes. De meeste kinderen in groep 3 geloven in Sinterklaas, in groep 4 gaat dat over.

KERSTVIERING

Voor de kerstvakantie is er vaak een toneelstuk of gezamenlijke maaltijd, waarvoor een bijdrage van ouders verwacht wordt. De leestijden zijn ook vaak anders.

SPELLETJE

Snap jij deze reeksen?

2 4 . 10 16 26
 3 9 27 . 243 6561
 0 . 30 45 60

Januari

week dag

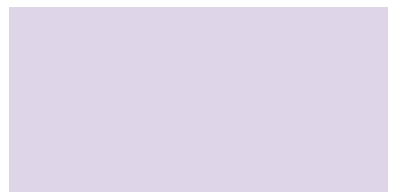
week	dag	
		01 Nieuwjaarsdag
		02
		03
		04
		05
		06
		07
		08
		09
		10
		11
		12
		13
		14
		15
		16
		17
		18
		19
		20
		21
		22
		23
		24
		25
		26
		27
		28
		29
		30
		31

SCHRIJVEN

Bij schrijven is de pengreep belangrijk en de schrijfhouding: het papier goed voor zich en de stoel er recht achter. Eerst leren de kinderen alle letters en dan kleine woorden. Veel naschrijven. Aan het eind van groep 3 hebben de kinderen alle kleine letters leren schrijven. Vaak leren ze dan ook de letters aan elkaar te schrijven. Vooral de 'e' en de 'f' zijn moeilijk omdat die halverwege de lijn verbonden worden. In groep 4 wordt dit verder geoefend totdat het schrijven automatisch gaat. Aan het eind van groep 4 schrijft een kind in de juiste houding, houdt de pen goed vast en schrijft 'aan elkaar'. Hij kan hoofdletters schrijven, cijfers en leestekens en blijft tussen de lijntjes. Hij kan steeds sneller schrijven.

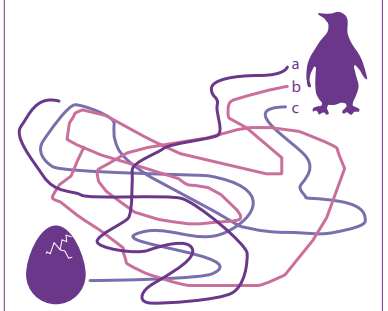

NIET VERGETEN!

SPELLETJE

Via welke route komt de pinguïn bij z'n ei?

Februari

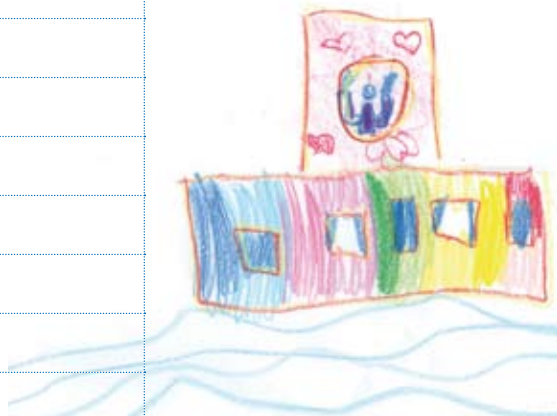
week dag

week	dag
	01
	02
	03
	04
	05
	06
	07
	08
	09
	10
	11
	12
	13
	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29

herdenking Februaristaking

REKENEN

In groep 3 wordt eerst gewerkt met getallen 1 - 10, verkennen van 11 - 20, met een telraam of andere hulpmiddelen. Na de kerstvakantie de getallen 1 tot 20, verkennen tot 100 en meer uit het hoofd rekenen. Ze leren erbij of plus en eraf of min. Ze leren getallen te splitsen: $4=3+1$, $4=2+2$, $4=1+3$. De kinderen verkennen de getallenlijn tot en met 100. Ze leren bijvoorbeeld sprongen van 10 te maken: 10-20-30-40 enzovoorts. En 'bussommetjes': in de bus zitten vijf mensen, bij de halte stappen er drie uit. Hoeveel zitten er dan in de bus? In groep 4 hoeven de kinderen over de sommen tot 20 haast niet meer na te denken. Voor de moeilijke sommen boven 20 hebben kinderen allerlei technieken: $27+15=27+10+5$ of $27+15=20+10+7+5$ of $27+15=27+13+2$. Ze leren delen en vermenigvuldigen en de tafels van 1,2,5 en 10. Ze leren dat 4×8 hetzelfde is als $2 \times 2 \times 8$. Ze leren afstand (meters) en gewicht (kilogram) en kunnen klokkijken.

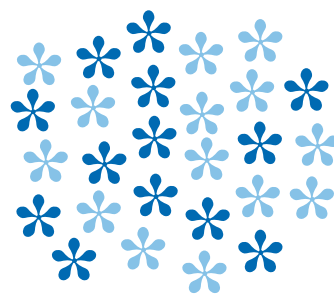

NIET VERGETEN!

Meestal oudergesprekken met leerresultaten, verslag of rapport.

SPELLETJE

Waar zijn er meer van, de donkerblauwe of de lichtblauwe bloemetjes?

Maart

week dag

week	dag	
		01 Complimentendag
		02
		03
		04
		05
		06
		07
		08 Vrouwendag
		09
		10
		11
		12
		13
		14
		15
		16
		17
		18 Boomplantdag
		19
		20
		21 Start lente
		22
		23
		24
		25
		26
		27
		28
		29
		30
		31

WERELDORIËNTATIE

Wereldoriëntatie is een nieuw vak dat is ontstaan uit geschiedenis en aardrijkskunde. Het gaat bijvoorbeeld om tijdsbesef: dagen, weken, maanden en jaren. Het kind leert ook dat hijzelf en iedereen om hem heen een geschiedenis heeft met belangrijke gebeurtenissen. Hij leert over wat er vroeger anders was dan nu. Hij leert over het weer en de symbolen die bij het weerbericht horen. Het kind krijgt een beeld van de wereld met land en zeeën. Hij kan kaartsymbolen lezen en begrijpt dat een kaart een platte weergave is van de werkelijkheid. En hij kan aan een foto zien waar de fotograaf ongeveer heeft gestaan of hoe een stad eruit ziet als je vanuit een vliegtuig kijkt. In groep 3 wordt er al iets mee gedaan, maar in groep 4 begint wereldoriëntatie meestal pas echt.

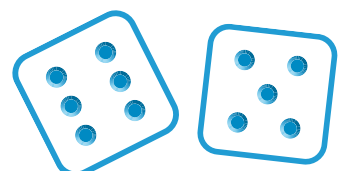

NIET VERGETEN!

Zomertijd

SPELLETJE

Hoever ogen heb ik gegooid?

April

week dag

	01	Kikker in je bill
	02	
	03	
	04	
	05	
	06	
	07	
	08	
	09	
	10	
	11	
	12	
	13	
	14	
	15	
	16	
	17	
	18	
	19	
	20	
	21	
	22	
	23	
	24	
	25	
	26	
	27	
	28	
	29	
	30	Koninginnedag

KARAKTERS

Een kind van zeven begint gevoel voor humor te ontwikkelen. Moppen vertellen en uitgebreid lachen. 7-jarigen zien dat ze als ze willen winnen, ze ook hun best moeten doen. Vaak vinden ze wel dat ze, als ze hun best doen, verdienen te winnen. De karakters krijgen steeds meer vorm: verlegen, rustige kinderen en stoere, uitbundige kinderen. Achtjarigen raken gevoelig voor trends: wat is populair in de klas? Op tv? Ze willen meer invloed op wat ze aantrekken. Ze worden fanatieker in het spel, ook al omdat ze de regels beter begrijpen. Ze bedenken zelf nieuwe regels.

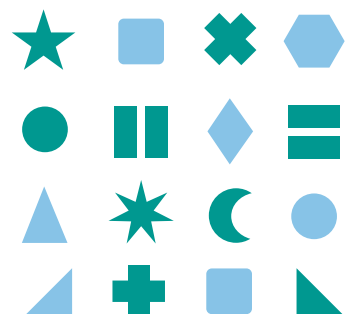

NIET VERGETEN!

Vaak organiseert de school een paasontbijt. Misschien moet u iets klaarmaken, of bord en bestek meegeven.

SPELLETJE

Welk figuur komt twee keer voor?

Mei

week dag

week	dag	
	01	Dag van de Arbeid
	02	
	03	
	04	Dodenherdenking
	05	Bevrijdingsdag
	06	
	07	
	08	
	09	
	10	
	11	
	12	
	13	
	14	
	15	
	16	
	17	
	18	
	19	
	20	
	21	
	22	
	23	
	24	
	25	
	26	
	27	
	28	
	29	
	30	
	31	

NATUUR

Het vak 'natuur' is wat vroeger biologie of kennis der natuur heette. Het is een nieuw vak in groep 4. Het gaat over de bloemen, planten, dieren en mensen. Maar ook over de aarde, vulkanen of het weer. Uw kind leert over gezonde voeding, maar ook de voedselkringloop. En techniek komt aan de orde. Bijvoorbeeld aan de watertafel: waarom blijft het ene voorwerp wel drijven en het andere niet? Waarom lost suiker op in water, maar zand niet?

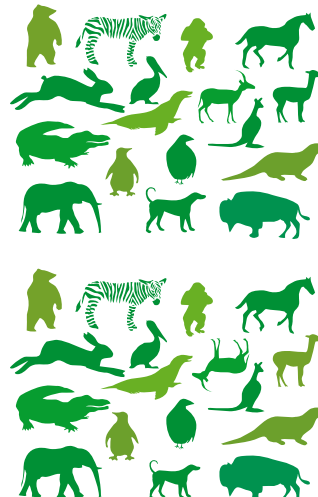

NIET VERGETEN!

Voor moederdag (2e zondag van mei) maakt uw kind op school een cadeautje voor u. Vaak hoort er een gedichtje bij.

SPELLETJE

Zoek de verschillen!

Juni

week dag

week	dag	
	01	
	02	
	03	
	04	
	05	Wereld Milieudag
	06	
	07	
	08	
	09	
	10	
	11	
	12	
	13	
	14	
	15	
	16	
	17	
	18	
	19	
	20	
	21	start zomer
	22	
	23	Midzomernacht
	24	
	25	
	26	
	27	
	28	
	29	
	30	

EXPRESSIE

Bij het vak expressie gaat het om tekenen, handvaardigheid, muziek, dans en toneel. In groep 3 is de aandacht voor expressie minder dan in de kleutergroepen. Ze leren kleuren en licht / schaduw. De tekeningen krijgen een compositie en de afbeeldingen komen in verhouding. De mensfiguren van een kind aan het eind van groep 4 hebben echte gezichts-uitdrukkingen en ook de lichaamshouding past bij de emotie. Bij handvaardigheid leert het kind bouwen met de cirkel, vierkant, ster en ruit maar ook kubus, kegel, cilinder en piramide. Kinderen leren rekening te houden met afmetingen van de poppetjes die in het huis moeten. Bij dans leren de kinderen bewegen, maatgevoel en improviseren. Daarnaast veel dansen en culturen. Bij toneel gaat het om verbale en non-verbale uitdrukking en begrip-pen zoals plaats, verhaal, spel, speler en gevoel. Bij muziek leren de kinderen van groep 3 ritmes en klanken. In groep 4 leren ze zuiver en verstaanbaar zingen, hoge en lage noten, harde en zachte en lange en korte klanken.

NIET VERGETEN!

- Schoolreisje
- Rapport of verslag
- Laatste oudergesprekken (laatste rapport en overgaan)
- Voor vaderdag (3e zondag in juni) knutselt uw kind op school een cadeautje voor u.

SPELLETJE

Hoeveel sterren tel je?

Juli

week dag

week	dag
	01
	02
	03
	04
	05
	06
	07
	08
	09
	10
	11
	12
	13
	14
	15
	16
	17
	18
	19
	20
	21
	22
	23
	24
	25
	26
	27
	28
	29
	30
	31

HELPEN MET LEREN

Hoe kunt u uw kind helpen met leren? Taal, lezen en rekenen zijn de basisvakken. Een kind dat deze vakken moeilijk vindt, zal ook bij andere vakken problemen tegenkomen. U kunt uw kind hierbij helpen. Volgens een Amerikaans onderzoek maakt de steun van het gezin zelfs meer verschil dan de kwaliteit van de leerkracht. U kunt uw kind helpen door voor te lezen of samen naar de bibliotheek te gaan en leuke boeken uit te zoeken. In een winkel kunt u uw kind stimuleren om prijzen te lezen of bedragen uit te rekenen. Geef hem ook een compliment als hij iets goed doet. Er zijn elke dag momenten die geschikt zijn om samen iets te doen aan schoolvakken. Op sommige scholen krijgen kinderen in groep 4 al huiswerk mee. Ondersteun uw kind hierbij. Thuis kunt u hem rust geven om zijn werk te doen, samen keuzes maken en zijn tijd helpen indelen. Het is belangrijk om huiswerk te herhalen: je kent de tafel van 3 beter als je die zes dagen lang één keer opzegt dan op één dag zes keer. Tijdens de zomervakantie werk mee? Maak er iets leuks van met een planning, een plek om te werken en lekker wat aandacht.

NIET VERGETEN!

Vergelijk uw kind nu eens met de kleuter van groep 2. Wat is het gegroeid en niet alleen door lezen, rekenen en schrijven!

WIST JE DAT...

...kinderen die zakgeld krijgen veel beter met geld kunnen omgaan dan kinderen die geen zakgeld krijgen?

Basisschool ABC

B

Basisschool

De basisschool bestaat uit 8 leeftijdsgroepen. In de groepen 1 en 2 zitten de kleuters. Vanaf groep 3 leren kinderen lezen, rekenen en meer. Na 8 jaar gaan de kinderen naar een school voor voortgezet onderwijs om verder te leren. Soms zitten leeftijden bij elkaar: groep 1 en 2 bijvoorbeeld, of groep 3, 4 en 5. De basisschool is ontstaan toen de lagere school en de kleuterschool samengingen. Veel basisscholen hebben ook een (samenwerking met een) voorschool. Kinderen kunnen dan vanaf 2,5 jaar naar school om voor betere schoolresultaten te zorgen. Het ministerie van onderwijs heeft kerndoelen gesteld, die de basisschool allemaal moet behandelen. Zo krijgen alle kinderen dezelfde basis van rekenen, taal, wereldoriëntatie etc. De onderwijsinspectie controleert of de basisschool het goed doet. Het schoolbestuur is de baas van de school. Meestal heeft de school een eigen directeur.

Brede School

'Met zijn allen voor het kind', dat is het uitgangspunt van de brede school. In de brede school werken zoveel mogelijk partijen die te maken hebben met opgroeiende kinderen samen. Dit zijn in ieder geval scholen, maar kunnen ook bijvoorbeeld peuterspeelzalen, bibliotheken of sportverenigingen zijn. Na de gewone lessen worden er dan andere activiteiten georganiseerd zoals sport, tekenen of dans en ouderactiviteiten zoals Nederlands leren. Deze activiteiten vallen meestal niet onder de aansprakelijkheid van de school. Het

doel van de brede scholen is om de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten. Halverwege de jaren '90 werden de eerste brede scholen geopend. Het ministerie van onderwijs steunt de ontwikkeling en hoopt dat er nog veel meer komen.

Buitenschoolse opvang (BSO) / voor- en Naschoolse opvang (NSO)

Buitenschoolse opvang is opvang van kinderen in de leeftijd van de basisschool vóór en/of na schooltijd, tijdens studie- en adv dagen van leraren en in de vakanties. De opvangorganisatie zorgt ervoor dat de kinderen veilig en op tijd op school komen, of dat ze van school opgehaald worden en naar de opvang worden gebracht. Buitenschoolse opvang is bedoeld voor kinderen tussen de vier en twaalf jaar. Omdat de BSO plaatsvindt in de vrije tijd van de kinderen, kunnen ze er zelf kiezen wat ze willen doen. Er heerst een huiselijke sfeer. De kinderen kunnen er spelletjes doen, knutselen, met de begeleiders kletsen over wat ze op school hebben gedaan en ze drinken en eten er wat lekkers. In de vakanties worden er vaak speciale activiteiten georganiseerd.

Sinds het schooljaar 2007-2008 zijn scholen verplicht om de aansluiting met de buitenschoolse opvang te organiseren als ouders daar om vragen. Scholen kunnen de opvang zelf organiseren of een samenwerking met een kinderopvangorganisatie aangaan. Gedurende het schooljaar moet de school kijken hoeveel plek er nodig is voor de leerlingen. U kunt dus bij de school informeren, maar u kunt ook kijken op

Als uw kind naar de basisschool gaat, krijgt u met een heleboel dingen te maken; ook als ouder. De school vindt die dingen allemaal heel gewoon. Dus voor leuke dingetjes, handige dingetjes en uitleg van begrippen heeft OCO voor u als basisschoolouder een Basisschool-ABC gemaakt.

www.kinderopvang-amsterdam.nl, waar de BSO's per stadsdeel staan vermeld. De gemeente is verantwoordelijk voor toezicht op de kwaliteit van de opvang. De GGD voert regelmatig inspecties uit. Het inspectierapport van een BSO kunt u bij de GGD of de opvangorganisatie opvragen. Een deel van de kosten voor de opvang kunt u terugvragen bij de belastingdienst, de kinderopvangtoeslag.

C

Contact met de school

Als uw kind naar school gaat en daar veel uren doorbrengt, vindt een deel van de opvoeding plaats op de school. Het opvoeden wordt een gezamenlijke taak. Het is dan ook belangrijk dat de manier waarop de school met kinderen omgaat en de sfeer die er heerst, past bij uw opvoedstijl. Waarschijnlijk heeft u daar bij de keuze van de school al naar gekeken. Een goede verstandhouding met de leerkracht en de leiding draagt eraan bij om ook gaandeweg op dezelfde lijn te blijven. Het is prettig om samen met de leerkracht de ontwikkeling van uw kind te kunnen bespreken en te merken dat u bepaald (nieuw) gedrag gelijktijdig signaleert. Voldoende contact en openheid van beide kanten, zal de gezamenlijke – ingewikkelde!- opvoedtaak een stuk makkelijker maken.

Contactouders/ Klassenouders

Op bijna alle scholen worden per klas klas- of contactouders ingezet. Zij vormen de schakel tussen ouders van kinderen uit de klas en de school. Vaak maken zij nieuwe ouders wegwijs binnen de school. U kunt de contactouder vragen stellen over de situatie binnen de klas van uw kind. De contactouder coördineert de ouderhulp binnen de klas. De contactouders kunnen de school informeren als er bij ouders klachten, wensen of opmerkingen rond een bepaald onderwerp zijn. U kunt zelf het bij de leerkracht aangeven als u contactouder wilt worden. Bij de deur van het lokaal kunt u meestal zien wie de contactouders zijn.

D DLE

Didactisch Leeftijd Equivalent laat zien welke didactische leeftijd een individueel kind op een bepaald moment heeft. Dat wordt gemeten vanaf het begin van groep 3 en er worden alleen schoolmaanden (10 maanden per jaar) gemeten. De DLE geeft mogelijk een verschil aan tussen het aantal maanden dat een kind op school zit en zijn ontwikkeling. De DLE loopt van 0 (begin groep 3) tot maximaal 60 (eind groep 8). Bij een aantal Leerlingvolgsystemen wordt de DLE van een leerling genoteerd. Meestal houden scholen zich niet erg bezig met DLE: elk kind ontwikkelt zich in een eigen tempo. De school zal vooral de ontwikkeling van kinderen volgen en met lesmateriaal goed hierbij aansluiten. Het DLE is pas interessant als hieruit blijkt dat een kind gedurende langere tijd erg voor of erg achter is geraakt.

Dyslexie

Dyslexie is een leerstoornis. Jongens hebben het vaker dan meisjes. Ongeveer 3% van de mensen heeft dyslexie. Dyslectische kinderen hebben moeite om van letters en woorden op papier klanken te maken. Er treedt geen automatisering op: voor een dyslectisch kind blijft ook een veelgelezen woord, een nieuw woord. Als een kind leert lezen, kun je de eerste aanwijzing krijgen dat het dyslectisch is. Opgepast echter voor te gemakkelijke diagnose van dyslexie bij verschillende oorzaken van leesmoeilijkheden. Elk kind leert in zijn eigen tempo lezen en dat geldt zeker in groep 3 en 4. Signalen voor dyslexie in groep 3 kunnen zijn: lang spellend lezen of vroeg radend lezen; moeite met verbale informatie; moeite om het verschil te horen

tussen klanken als m en n, t en k, ba en da, met ritme, klemtoon en de betekenis van woorden; moeite om verschil te zien tussen bijvoorbeeld p en q, b en d, en met volgorde in woorden (zodat omkeringen en weglatingen het gevolg zijn); moeite met het onthouden van woordcombinaties, uitdrukkingen en gezegdes.

Signalen voor dyslexie in groep 4 kunnen zijn: een hekel aan hardop lezen; nog lang spellend lezen; veel radend lezen; vaak struikelen bij het lezen; vaak een woord overslaan; delen van woorden weglaten; woorden die hetzelfde klinken door elkaar halen; een groeiend verschil tussen het leesvermogen en het vermogen een verhaal te begrijpen.

Voor de diagnose moet een beroep gedaan worden op een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog. Sommige verzekeringen vragen nog andere kwalificaties aan de specialist. Met een dyslexieverklaring kunnen kinderen op school hulpmiddelen krijgen, bijvoorbeeld bij het lezen of tijdens toetsen.

E

Eten / brood mee/ pauzehap

Op basisscholen zijn twee pauzes. De eerste is 's ochtends, meestal om een uur of tien. Dan wordt er een 'pauzehapje' of tussendoortje gegeten en iets gedronken. Het drinken mag sap of melk zijn, het pauzehapje een stuk fruit of een gezonde koek. Aan het begin van de middag is de lunchpauze. Sommige kinderen gaan dan naar huis, andere kinderen blijven over. De meeste scholen vragen aan ouders om de kinderen geen snoep en frisdrank mee te geven. Voor de lunch geeft u uw kind brood en drinken mee en eventueel een stuk fruit. Het is handig om de naam van uw kind op drinkbekers en broodtrommels te zetten.

G

Gedragsproblemen

Gedragsproblemen zijn voor het kind zelf en voor de omgeving heel vervelend. Wanneer de gedragsproblemen gevolg zijn van persoonlijke omstandigheden kan het kind gaan praten met de vertrouwenspersoon op school. Hier kunnen de ouders wel of niet bij aanwezig zijn. Bij de vertrouwenspersoon kan over de problemen worden gepraat zonder dat iemand daar verder weet van heeft. Gedragsproblemen kunnen ook te maken hebben met een stoornis,

zoals ADHD. De remedial teacher op school kan hulp bieden bij het vaststellen van een stoornis en het vinden van een passende oplossing.

I

Intern begeleider

De intern begeleider ('IB-er') is een leerkracht die veel weet van leer- en gedragsproblemen. Hij begeleidt leerkrachten in het bijhouden en verwerken van leerresultaten van kinderen. Ook helpt de IB-er de leerkrachten in hun omgang met leerlingen die extra zorg nodig hebben. De IB-er werkt dus niet zelf met kinderen, maar organiseert de hulp binnen en buiten de school, kan hierin sturen en ziet erop toe dat dit goed verloopt. Als u zich zorgen maakt over de ontwikkeling van uw kind, kunt u dat met de leerkracht bespreken. De IB-er kan helpen met het uitzoeken van het probleem, extra lesmateriaal of hulp bij het leren.

K

Klachtenprocedure of klachtenregeling

Bij een goede communicatie in de school hoort duidelijkheid over de weg die bewandeld wordt als ouders een klacht hebben. Daarom heeft iedere school een klachtenprocedure of klachtenregeling. Deze staat in de schoolgids. Klachten kunnen bijvoorbeeld gaan over de begeleiding van een kind, de toepassing van strafmaatregelen, pesten, agressie of seksuele intimidatie. Als u een klacht heeft, is de eerste stap een gesprek met de leerkracht of de directie. U kunt zich ook melden bij een vertrouwenspersoon binnen de school. Als dit niet helpt, kunt u schriftelijk een klacht indienen bij het bevoegd gezag (schoolbestuur). U krijgt dan een bevestiging van ontvangst en er zal een officiële klachtenprocedure in werking worden gesteld. Het bevoegd gezag heeft een onafhankelijke klachtencommissie ingesteld die de klacht zal behandelen. Over de resultaten hiervan zult u op de hoogte worden gebracht. Een klachtenprocedure is vaak niet leuk: geef de school de kans om iets met uw opmerking te doen, voordat u een klachtenprocedure start.

Kledingvoorschriften

Een school mag kledingvoorschriften vaststellen en daarmee bepaalde kleding verbieden. Hieraan zijn voorwaarden verbonden: de voorschriften mogen niet discriminerend zijn; ze mogen de vrijheid van meningsuiting niet aantasten en ze moeten bij iedereen bekend zijn. Het bijzonder onderwijs, bijvoorbeeld een katholieke school, mag eisen stellen die gerelateerd zijn aan de grondslag van de school. De kledingvoorschriften moeten in de schoolgids staan, zodat iedereen ze van tevoren heeft kunnen lezen. De Medezeggenschapsraad moet instemmen met de kledingvoorschriften.

Kwaliteit van onderwijs

Vroeger lag de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van onderwijs vooral bij de overheid en speelde de Onderwijsinspectie hierin een dwingende, controlerende rol. Sinds 2002 zijn scholen wettelijk zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van hun onderwijs. Dat betekent dat de taak van de Onderwijsinspectie ook is veranderd. Deze beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs nog wel, maar probeert scholen op eigen kracht de kwaliteit van het onderwijs te laten ontwikkelen. Dit doet de inspectie onder andere door scholen jaarlijks te bezoeken. Er wordt dan bijvoorbeeld gekeken of het onderwijs voldoende is afgestemd op de ontwikkeling van de kinderen, of er voldoende aandacht is voor creatieve en lichamelijke ontwikkeling, of de school veilig en schoon is en naar de begeleiding voor kinderen die extra zorg nodig hebben. Als de school het goed doet, krijgt deze 'basistoezicht'. Als de school een risico loopt, komt het onder 'aangepast toezicht'. Het onderzoek wordt afgesloten met een rapport, dat u kunt nalezen op de website van de Onderwijsinspectie (www.onderwijsinspectie.nl).

Kwaliteitszorg

Als scholen werken aan kwaliteitszorg, stellen ze de volgende vragen:

- Doen we de goede dingen?
- Doen we die dingen ook goed?
- Hoe weten we dat?
- Vinden anderen dat ook?
- Wat doen we met die wetenschap?

Kortom, kwaliteitszorg betekent dat scholen de 'goede dingen nog beter proberen te doen'. In alle scholen worden activiteiten uitgevoerd in het kader van dit cyclische proces van kwaliteitszorg. Voorbeelden daarvan: het opstellen van een schoolplan, het houden van enquêtes, het uitvoeren van analyses en het ontwikkelen

van verbeterplannen. Een goed systeem van kwaliteitszorg is iets anders dan goede onderwijskwaliteit. Goede kwaliteitszorg helpt wel bij het leveren en behouden van een hoge kwaliteit van onderwijs.

L

Leerlingdossier / onderwijskundig rapport

Het leerlingdossier is een dossier dat de basisschool bijhoudt over uw kind. Het dossier bevat administratieve gegevens, een onderwijskundig rapport en soms ook een psychologisch rapport. De gegevens in het leerlingdossier zijn strikt vertrouwelijk. De gegevens uit het administratieve deel van het leerlingdossier worden gebruikt voor de leerlingenadministratie op school. Het gaat om gegevens zoals: de inschrijving en uitschrijving op school; eventuele afwezigheid van uw kind; adresgegevens; gegevens die nodig zijn voor betalingen.

Het onderwijskundig rapport is het belangrijkste onderdeel uit het leerlingdossier. Het rapport geeft inzicht in de resultaten van een leerling, zijn houding, het schooladvies en eventuele aandachtspunten. De invulling van het rapport is niet wettelijk vastgelegd, maar bestaat bijvoorbeeld uit notities van besprekingen over uw kind door het schoolteam; notities van gesprekken die de school met u heeft gevoerd; verslagen van speciale onderzoeken; toetsuitslagen en rapportgegevens; plannen voor extra hulp aan uw kind en de resultaten van de extra hulp. Soms zijn ook notities van leraren toegevoegd over de sociale en emotionele ontwikkeling van uw kind, zijn werkhouding en taakaanpak. U kunt het dossier altijd inzien, maar u moet er wel om vragen. U kunt ook om een kopie vragen, waarvoor u eventueel een vergoeding moet betalen. Het onderwijskundig rapport wordt vernietigd binnen twee jaar nadat een leerling van school is. Soms wordt het doorgegeven aan de school voor voortgezet onderwijs.

Leerlingvolgsysteem

Een leerling moet op school steeds nieuwe dingen leren. Om de vorderingen van kinderen bij te houden, wordt op veel scholen gebruik gemaakt van een leerlingvolgsysteem (LVS). In een leerlingvolgsysteem wordt bijgehouden hoe uw kind zich in de hele basisschooltijd ontwikkelt: of het voldoende nieuwe dingen leert en ook sociaal voldoende vorderingen maakt. Maar ook over het concentratievermogen van een kind of zijn omgang met het gezag

van de leerkracht. Een leerlingvolgsysteem kan verschillende vormen hebben. Het kan door middel van een speciale serie toetsen die door de kinderen wordt gemaakt, of door rapportages die de leerkracht opstelt. De school kan zelf kiezen welke methode wordt toegepast. Het doel van het leerlingvolgsysteem is om achterstanden en leerproblemen tijdig op te sporen, waardoor er sneller kan worden ingegrepen. Ouders mogen het leerlingvolgsysteem van hun kind inzien; u moet er wel om vragen.

Leerplicht

Leerplicht is ingesteld om kinderen de kans te geven te leren voor later. Zodra een kind vijf jaar is geworden, is het leerplichtig. Dat betekent dat een kind van vijf jaar of ouder naar school moet tot het een mbo-, havo- of vwo-diploma heeft gehaald of totdat het 18 jaar wordt. Ouders hebben de plicht ervoor te zorgen dat hun kind elke dag naar school gaat. De leerplichtambtenaar zal na een melding van ongeoorloofd verzuim eerst onderzoeken wat er aan de hand is en afspraken maken, zodat het verzuim stopt. Als ouders of leerlingen geen gehoor geven aan de waarschuwing of aanwijzingen van de school en de leerplichtambtenaar kan een proces-verbaal worden opgemaakt. Na een proces-verbaal beoordeelt justitie wat de beste maatregel is. Dat kan bijvoorbeeld een boete, een spijbelleerstraf, een opvoedcursus of andere extra hulp zijn. Het doel van de maatregelen is altijd om de leerling weer terug te krijgen naar school.

Leerstoornis

Een leerstoornis is een handicap die het leren bemoeilijkt. Het is iets anders dan een leerprobleem, waarbij kinderen prima kunnen leren alleen extra aanmoediging of wat meer tijd nodig hebben. Bij een leerstoornis blijft leren hoe dan ook lastig.

Meestal heeft dit te maken met een afwijking aan een bepaalde vaardigheid – zoals lezen of rekenen- terwijl het kind verder prima functioneert. De bekendste voorbeelden van leerstoornissen zijn dyslexie (leesstoornis), dyscalculie (rekenstoornis) en niet-verbale stoornissen. Deze zijn niet te genezen, dus is het belangrijk dat een kind ermee om leert gaan. De school kan hierbij helpen.

Lesuitval/ vrije tussendagen

Als een leerkracht ziek is, probeert de school meestal een invaller voor de klas te vinden. Soms is er geen invaller beschikbaar. Dan kunnen kinderen over andere klassen worden verdeeld.

Naast de vakanties mogen scholen zelf een aantal dagen per jaar vrij roosteren voor bijvoorbeeld scholingsbijeenkomsten of overleg. Daarnaast hebben leerkrachten, als gevolg van de ADV-regeling (arbeidsduurverkortung) een aantal dagen of dagdelen vrij. De vakanties en extra vrije dagen worden altijd voor de aanvang van het nieuwe schooljaar vastgesteld door het schoolbestuur. Ze staan ook vermeld in het activiteitenplan van de school. De onderwijsinspectie moet het activiteitenplan goedkeuren.

Het is handig om alle vrije schooldagen meteen in uw agenda te zetten, zodat u tijdig opvang voor uw kind kunt regelen of zelf vrij kunt nemen.

Lezen met AVI

AVI staat voor Analyse Van Individualiseringsvormen en werd begin jaren zeventig bedacht om leesstof te ordenen. Zo werd het gemakkelijker om boeken te kiezen die passen bij de leesvaardigheid van kinderen.

Om het leesniveau van de leerlingen te bepalen gebruikten scholen jarenlang AVI-toetsen. In het oude systeem zijn dit kaarten met korte verhaaltjes die leerlingen hardop moeten lezen. De snelheid waarmee ze dat doen en het aantal fouten dat ze daarbij maken, levert een AVI-niveau op. Er zijn negen oude AVI-niveaus, AVI-1 tot AVI-9. De AVI-toetsen raken verouderd en worden vernieuwd. Er zijn nieuwe leestoetsen ontwikkeld die op een wat andere manier het leesniveau van de leerlingen vaststellen. Bij deze nieuwe toetsen lezen de leerlingen stil voor zichzelf gedurende 5 tot 7 minuten een verhaal. Daarin staat steeds dezelfde soort opgave: de leerlingen moeten uit drie woorden kiezen welk woord in de tekst past. Deze drie woorden lijken heel erg op elkaar, bijvoorbeeld 'beestje - beekje - beetje'. Technisch sterke lezers zullen het juiste

woord sneller en beter opmerken dan technisch zwakke lezers. De snelheid waarmee leerlingen dit doen en het aantal fouten dat ze daarbij maken, bepalen het nieuwe AVI-niveau. Er zijn twaalf nieuwe AVI-niveaus, die gekoppeld zijn aan leerjaren. AVI-M3 geeft bijvoorbeeld het leesniveau aan van de gemiddelde leerling halverwege groep 3 (de M staat voor Medio) en AVI-E3 het leesniveau van de gemiddelde leerling eind groep 3 (E staat voor Eind). AVI-E7 is dan het gemiddelde leesniveau eind groep 7. Er zijn twee niveaus met een afwijkende aanduiding: AVI-Start is voor de beginnende lezers. AVI-Plus geeft aan dat het leesniveau van de leerling boven het gemiddelde niveau aan het einde van groep 7 ligt.

AVI NIEUW	AVI OUD
AVI-Start	1
AVI-M3	1-2
AVI-E3	2-3
AVI-M4	3-4
AVI-E4	4-5-6
AVI-M5	5-6
AVI-E5	6-7-8
AVI-M6	7-8-9
AVI-E6	8-9
AVI-M7	8-9->9
AVI-E7	>9
AVI-Plus	>9

Ook leesboeken zijn op AVI-niveaus ingedeeld. Zo kan iedere leerling boeken kiezen die op zijn of haar leesniveau zijn afgestemd.

Linkshandig

Ongeveer 10 % van de kinderen is linkshandig. Dat is geen probleem als er een beetje rekening mee gehouden wordt. Leg het papier schuin naar rechts en houd de pen wat hoger vast dan krijg je minder snel vlekken. Voorbeelden kunnen voor linkshandigen beter op het rechterblad staan. Er zijn schrijfmethode met aandacht voor

linkshandigen. Het is moeilijk voor een linkshandig kind als het bij schrijfles alleen uitleg voor rechtshandigen krijgt.

Luizen

Luizen kunnen niet springen of vliegen; ze lopen en kunnen daarbij een snelheid halen van 30 centimeter per minuut. Hoofdluis verspreidt zich door van het ene naar het andere hoofd te lopen of via jassen, sjaals of mutsen. Op veel scholen zijn luizencapes verkrijgbaar, om over de jassen te hangen. Op sommige scholen zijn ze zelfs verplicht. Hoofdluis voelt zich het prettigst op een schoon hoofd. Het heeft dan ook niets met gebrek aan hygiëne te maken. Een handige tip tegen luizen: gel in het haar. Een kind met lopende luizen moet direct thuis behandeld worden. Kinderen met neten hoeven niet meteen naar huis, maar moeten dezelfde dag worden behandeld. Op veel scholen zijn 'luizenouders' die alle kinderen controleren. Toch is het verstandig om uw kind ook zelf iedere week te kammen. Denk er ook aan tijdens de vakanties. De beste methode om van de luizen af te komen, is kammen met speciale luizen- en netenkammen. Er bestaan ook shampoos, maar de beestjes kunnen daar resistent voor zijn en bovendien is het vaak gemeen spul. Dus: kammen, kammen, kammen.

M

Medezeggenschapsraad/ GMR

U kunt als ouder meedenken en meebeslissen over de gang van zaken op school en het onderwijs. Hiervoor is er een speciaal orgaan, de Medezeggenschapsraad (MR). Elke school moet volgens de wet een MR hebben. In de MR zitten ouders en personeel van de school. Alle plannen die de school maakt, moeten aan de MR worden voorgelegd voor advies. Bij sommige onderwerpen moet de MR eerst instemmen, voordat het plan uitgevoerd kan worden. De MR mag ook ongevraagd zijn mening aan het schoolbestuur geven. De leden van de MR worden door middel van verkiezingen gekozen. Als u in de raad wilt, kunt u zich verkiesbaar stellen.

Als de school onder een schoolbestuur valt dat meerdere scholen bestuurt, is er een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). De GMR adviseert het schoolbestuur over het beleid voor alle scholen.

Meedoen op school / ouders in de school

U kunt op verschillende manieren betrokken zijn bij de klas van uw kind. U kunt regelmatig helpen, zoals bij overblijven, pleinvacht zijn, klaar/over zijn, meegaan naar de gymzaal of bibliotheek, voorlezen, helpen met knutselen of de periodieke luizencontrole doen. U kunt ook af en toe helpen, zoals bij een feest of sportdag, een website maken voor de school, computeronderhoud doen, mee op schoolreis of excursie, foto's of video maken bij feesten, chauffeur zijn bij uitstapjes. Het is vaak leuk om aan dit soort activiteiten mee te doen, omdat u de klas van uw kind op een andere manier kunt bekijken. U kunt de sfeer proeven, zien hoe de kinderen met elkaar omgaan en hoe de leerkracht werkt. Uit onderzoek is gebleken dat betrokkenheid van ouders bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs. Toch is het ook goed om als ouder enige afstand te bewaren. De kinderen moeten de kans krijgen een eigen relatie met de school te ontwikkelen, los van de ouders. Naar school gaan is het begin van hun eigen leventje. Dat mag best wat ruimte krijgen.

N

Nieuwe school?

In Amsterdam wisselt 80% van de kinderen van basisschool, bijvoorbeeld vanwege verhuizen. Schoolprogramma's zijn nooit precies gelijk. Om te weten hoe uw kind ervoor staat, zal de nieuwe school met de vorige overleggen. Ook stuurt de oude school het onderwijskundig rapport van uw kind op. Daarin staat of uw kind eerder is blijven zitten, hoe het de vakken beheerst (taal, rekenen, wereldoriëntatie etc), of er problemen zijn geweest en welke hulp uw kind heeft gekregen. Er wordt een typering van de leerling gegeven en soms wordt er ook informatie over de thuissituatie gegeven. De bedoeling is dat de nieuwe school uw kind zo beter kan begeleiden, waardoor de overgang beter zal gaan. De documenten die uw oude school opstuurt, kunt u eerst inzien. Ook kunt u bezwaar maken tegen bepaalde informatie, of er zelf informatie aan toevoegen.

O

Ouderavond

Een aantal keer per jaar worden er algemene ouderavonden georganiseerd. Dan komen leerkrachten en ouders van de school bijeen en wordt er voorlichting gegeven. Meestal gaat het over een bepaald thema rond onderwijs en opvoeding dat in de belangstelling staat. Het kan ook gaan over toekomstplannen van de school zoals andere schooltijden of een verbouwing. Naast de algemene ouderavonden zijn er ook klassenavonden. Daarbij komen de ouders van een klas samen en vertelt de leerkracht over het wel en wee van de klas. Vaak gebeurt dit aan het begin van het schooljaar, zodat nieuwe ouders kennis kunnen maken met de leerkracht, de contactouder en de andere ouders.

Ouderovereenkomst/ ouderbijdrage

Scholen mogen ouders vragen aan bepaalde activiteiten mee te betalen: de zogenaamde ouderbijdrage. Hiervan worden extra activiteiten bekostigd, zoals het Sinterklaasfeest, schooltuinen of uitstapjes. De hoogte van het bedrag varieert per school. Sommige scholen vragen een bedrag per jaar, andere vragen per keer geld voor een bepaalde activiteit, of beide mogelijkheden worden gecombineerd. Het is belangrijk om te weten dat de ouderbijdrage vrijwillig is. De school

mag uw kind niet weigeren of van school sturen als u de bijdrage niet of slechts gedeeltelijk wilt of kan betalen. Wel kan de school uw kind uitsluiten van deelname aan activiteiten waarvoor u niet heeft betaald. De school moet in die uren dan voor vervangend onderwijs zorgen. Indien u een 'overeenkomst ouderbijdrage' heeft gesloten met de school, moet u de ouderbijdrage wel betalen. Dit komt voornamelijk voor op scholen voor speciaal onderwijs. De school moet altijd duidelijk maken wat er met het geld van de ouderbijdrage gebeurt.

Ouderraad

De ouderraad regelt de participatie van ouders op de school. In de ouderraad zitten alleen ouders, die door ouders worden gekozen. De ouderraad helpt bij zaken die niet direct met het onderwijs te maken hebben, zoals de sportdag of feesten. Aangezien het bijna altijd om activiteiten gaat die uit de vrijwillige ouderbijdrage betaald moeten worden, beheert de ouderraad deze pot namens de MR. De ouderraad werkt ook nauw samen met de MR.

Overblijven / Tussenschoolse opvang (TSO)

Als u uw kind laat overblijven, wilt u natuurlijk dat het in goede handen is en met plezier overblijft. Kinderen moeten de tijd hebben om te ontspannen en gelegenheid krijgen zich weer op te laden voor de middag. Hoe de overblijf georganiseerd is, verschilt per school. Het schoolbestuur is hier verantwoordelijk voor. Het kan met vrijwillige overblijfouders worden geregeld, maar dit kost veel organisatietijd. Zeker voor grotere scholen kan dit lastig zijn. Daarom wordt er vaak samengewerkt met stichtingen die de overblijf organiseren en overblijfkraften inzetten. In Amsterdam zijn verschillende stichtingen die deze dienst verlenen. Het bedrag dat ouders betalen voor de overblijf, is afhankelijk van het aantal dagen dat hun kind per week overblijft. Op iedere school is een overblijfcoördinator bij wie u terecht kunt met vragen en opmerkingen over de overblijf.

P

Pesten

Plagen mag wel, pesten niet. Maar wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten? Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn kinderen gelijk aan elkaar, is er geen machtsverhouding. De ene keer

plaagt de een, de andere keer plaagt de ander. Plagen levert geen blijvende emotionele of lichamelijke schade op. Van pesten is sprake wanneer een kind herhaaldelijk het mikpunt is van pesterijen en langdurig blootstaat aan doelgericht, negatief gedrag van een of meer kinderen. De pestkop wil pijn doen of kwetsen. Het gepeste kind zal zich eenzaam, verdrietig, onzeker en bang gaan voelen.

Bijna alle scholen hebben een pestprotocol om pesten zoveel mogelijk tegen te gaan. Als ouder kunt u hiernaar vragen. Als uw kind gepest wordt is het goed om hier met de leerkracht of leiding over te praten, zodat u uw kind hierin zo goed mogelijk kunt steunen. Praat met uw kind over wat er gebeurt. Benoem gevaarlijke pestmomenten en maak afspraken met school dat een leerkracht dan extra op uw kind let. Laat dat ook aan uw kind weten. Ook als uw kind zelf pest, is het goed om er met de school over te praten.

Privacy

Nederlanders houden graag de gordijnen open, maar de vraag is hoe ver dat moet gaan. Door het gebruik van internet is dit de laatste jaren een veelbesproken onderwerp - ook op scholen. In het enthousiasme om een aantrekkelijke website van de school te maken, worden er bijvoorbeeld foto's van leerlingen geplaatst, van sinterklaas- of kerstvieringen of schoolreisjes. Soms met namen, leeftijden en telefoonnummers. Er zijn ook basisscholen die digitale dossiers van leerlingen maken, met als doel de overdracht aan middelbare scholen te vergemakkelijken. Een handig systeem, maar het kan gegevens openbaar maken die u als ouder liever privé houdt. In zo'n dossier zullen gegevens over het gedrag en de leervorderingen van uw kind, maar ook de gezinssituatie kan erin beschreven zijn. Als ouder heeft u het recht om aan te geven hoever u vindt dat dit mag gaan. De Wet Bescherming Persoonsgegevens stelt regels aan het verzamelen van persoonsgegevens, ook binnen het onderwijs. Een van de regels is, dat ouders op de hoogte moeten worden gebracht van wat scholen doen. Iedere basisschool is dus wettelijk verplicht om ouders te vertellen welke gegevens worden verzameld en verspreid en waarom. U kunt hier dus gerust vragen over stellen aan de school en aangeven wat u wel en niet aanvaardbaar vindt. Ook heeft u het recht om onjuiste gegevens in het dossier van uw kind te verbeteren of inzage aan derden te weigeren.

Probleem bespreken

Ouders vinden het vaak moeilijk om een probleem op school te bespreken en hopen dat er vanzelf een oplossing komt. Om escalatie te voorkomen is het beter om een probleem in een vroeg stadium te bespreken. De volgende stappen kunnen daarbij worden gezet:

- Spreek de juiste persoon aan, het personeelslid dat het meest direct betrokken is. In de meeste gevallen is dit de leerkracht.
- Wacht niet te lang met het melden van het probleem. Leerkrachten zijn namelijk afhankelijk van de signalen die zij van ouders ontvangen. Wanneer een leerkracht op de hoogte is, kan hij/zij nadenken over een oplossing.
- Maak een afspraak om het probleem wat uitgebreider te bespreken.
- Geef duidelijk aan wat het probleem is. Beperk u tot hoofdzaken, vermijd details.
- Voorkom machtsongelijkheid. De leraar met wie u praat is een deskundige op onderwijsgebied. U bent een deskundige op het gebied van het opvoeden van uw kinderen. Het is goed als u beiden elkaars deskundigheid erkent.
- Bedenk mogelijke oplossingen. Let er daarbij wel op dat u niet op de stoel van de leerkracht gaat zitten door te vertellen hoe hij/zij te werk moet gaan.
- Maak, als u er samen niet uitkomt, gebruik van een onafhankelijk persoon. Soms kunnen de emoties tijdens het gesprek hoog oplopen. Dan kan het verstandig zijn om samen af te spreken een neutraal, onafhankelijk persoon aanwezig te laten zijn bij uw gesprek.
- Hou bij wat is afgesproken. Een kort verslag van elk gesprek dat door beide partijen voor gezien getekend wordt, is wel zo handig. Er kunnen dan geen misverstanden ontstaan over wat is besloten.

R

Rapport / verslag

Twee of drie keer per jaar krijgt uw kind een rapport of verslag mee naar huis. Het staat de school vrij hoe ze de leerresultaten van de leerlingen weergeeft, bijvoorbeeld met bolletjes, met cijfers, met letters of in woorden. Een aantal scholen vermeldt toetsuitslagen uit het leerlingvolgsysteem of het leesniveau van het kind in AVI. Veel scholen maken gebruik van het leerlingvolgsysteem van de Cito-groep. Dit is best een moeilijke waardering: A, B en C staan

voor elk 25%, maar D staat voor 15% en E voor 10%. Zo staat het C-niveau van Cito voor 'nét voldoende, maar onder het landelijk gemiddelde'. Het is belangrijk om te weten hoe u rapporten moet lezen. Wanneer is het rapport een signaal om een afspraak te maken met de leerkracht?

- als u niet goed weet hoe u het rapport moet lezen of interpreteren.
- als er een plotselinge terugval is, terwijl uw kind eerder juist steeds hetzelfde niveau hield.
- als u niet weet of het rapport het kind alleen met zichzelf vergelijkt of met een landelijke norm. Zonder vergelijkende norm kan het grote verrassingen geven. Een kind kan het voor zichzelf prima doen, een gestage ontwikkeling doormaken en daarom mooie rapporten krijgen. Ten opzichte van de gemiddelde leerling is hij echter misschien langzaam en dat zie je er dan niet aan af. Zo kan hij in groep 8 een veel lager schooladvies krijgen, dan u op grond van de altijd mooie rapporten had verwacht.
- als uw kind veel op C-niveau scoort. Het C-niveau van Cito bestrijkt namelijk een heel breed gebied.

Besprek het rapport thuis met uw kind. Vergelijk het rapport dan juist niet met andere kinderen, maar met het eigen rapport van de vorige keer. Daar kan het kind zelf wat mee.

Remedial teacher

Iedere school heeft een of meerdere remedial teachers. Meestal zijn dit leerkrachten van de school. De remedial teacher helpt kinderen die leerstoornissen of leer- of gedragsproblemen hebben en daardoor lager of hoger presteren dan andere kinderen. De remedial teacher geeft zulke kinderen extra lessen, zorg en aandacht en kan ouders informeren en adviseren over de problemen van hun kind.

Rugzakje

Ouders van kinderen met een handicap of ernstige leerproblemen, kunnen er tegenwoordig voor kiezen om hun kind naar een gewone basisschool te laten gaan, in plaats van een school voor speciaal onderwijs. Ouders kunnen extra geld aanvragen voor de begeleiding en/of middelen die hun kind nodig heeft op school. Dat geld noemt men 'het rugzakje'. Het geld wordt niet aan de ouders, maar aan de school gegeven. Het ligt voor de hand dat scholen goed nadenken welke kinderen zij wel en welke kinderen zij niet gericht kunnen opvangen. Hiervoor moet iedere school een 'Zorgprofiel' maken. Daarin staat aangegeven welke problematiek de school denkt aan te kunnen en voor welke situaties (nog) geen zorg kan worden geboden. Dit Zorgprofiel kunt u bij de school inzien.

Als u informatie het rugzakje wilt aanvragen kunt u zich richten tot het Regionaal Expertisecentrum (REC). Deze organisatie beslist over toekenning van rugzakjes. Er zit wel veel papierwerk aan vast, maar ook hierbij kunt u hulp krijgen. www.recbovenamstel.nl

S Schorsing

Het schoolbestuur van de basisschool bepaalt in welke situatie(s) een leerling wordt geschorst. Als het goed is, staan de regels in de schoolgids. Het schoolbestuur moet eerst praten met de ouders en de leraar van het kind. De duur van de schorsing is hooguit vijf schooldagen. Omdat de leerling leerplichtig is, moet een school altijd huiswerk meegeven. Als u het niet eens bent met de schorsing, kunt u schriftelijk een klacht indienen bij de school. De school moet hier binnen vier weken schriftelijk op reageren. Daarna kunt u eventueel nog naar de rechter stappen.

Schone school

De basisschool ontvangt van de rijksoverheid een vergoeding voor gebouwen. De vergoeding voor het schoonhouden van de school maakt deel uit van dit bedrag. Het schoolbestuur bepaalt zelf hoe zij het schoonmaakgeld wil besteden. Uw kind heeft recht op een schone school.

Schoolbegeleidingsdienst

Soms heeft een kind op school wat extra steun nodig. Dit kan de school met eigen medewerkers doen, maar in sommige gevallen wordt een externe organisatie ingezet, het ABC. Dit is een expertisecentrum voor het onderwijs in en rond Amsterdam. Gespecialiseerde deskundigen (pedagogen, psychologen en schoolmaatschappelijk werkers) gaan met leerlingen aan het werk. Zij beschikken over speciale programma's waarmee ze bijvoorbeeld dyslectische kinderen kunnen helpen, of aan gedragsproblemen kunnen werken. Een school kan het ABC ook inzetten om leerkrachten en interne begeleiders te trainen, of voor de onderwijskundige begeleiding van langdurig zieke kinderen. Voor meer informatie kunt u kijken op de website van de Amsterdamse schoolbegeleidingsdienst (www.hetabc.nl).

Schoolbestuur en directie

Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor alles wat er op school gebeurt en maakt de toekomstplannen. Zo houdt het bestuur zich bezig met het personeelsbeleid, het toelatingsbeleid en de inhoudelijke kant van het onderwijs. Ook is het bestuur verantwoordelijk voor de financiële zaken. Alle beslissingen worden overlegd met de directie en de medezeggenschapsraad. Tegenwoordig is het schoolbestuur minder afhankelijk van allerlei regels uit Den Haag en heeft het zelf de verantwoordelijkheid om ouders en leerlingen steeds goed op de hoogte te houden (zogenaamde horizontale verantwoording). Vaak heeft een schoolbestuur meerdere scholen. De dagelijkse leiding van de school ligt in handen van de directeur. Vaak is er ook een adjunct-directeur.

Schoolgids en schoolplan

De meeste informatie over de school is te vinden in de schoolgids; de praktische regels van de school, de organisatie van de school, de visie op onderwijs, de rol van ouders en nog veel meer. Ieder jaar - soms eens per 4 jaar - verschijnt er een nieuwe schoolgids. De Onderwijsinspectie ziet erop toe dat scholen schoolgidsen uitbrengen en dat alle informatie erin opgenomen is. De meeste vragen die u heeft, zullen in de gids beantwoord worden. De doelen die de school voor de langere termijn heeft, staan in het zogenaamde schoolplan. Iedere school stelt een keer per vier jaar zo'n plan op, waarin aangegeven is wat de school voor de komende vier jaar van plan is. Dit kan gaan over zaken als huisvesting, verbouwingen of nieuwe lesmethodes die worden ingevoerd. U mag het schoolplan inzien en kunt het gewoon opvragen bij de directie van de school.

Schoolklimaat

Met schoolklimaat wordt meestal de hygiëne en omgangsvormen binnen school bedoeld. Letten op een goede relatie tussen kinderen onderling en tussen leerlingen en leerkrachten. Letten op een veilige en schone school. Taalgebruik en gedrag. Maar ook afspraken over corrigeren, straffen, belonen en positieve waardering, horen hierbij. Kent u de visie van uw school over de wijze waarop uw kind het beste kan worden bijgestuurd? Krijgt vooral goed gedrag de aandacht of letten ze vooral op slecht gedrag?

wel zorgen voor een evenwichtige verdeling van activiteiten over de dag. In de schoolgids kunt u nalezen hoe dit op uw basisschool is geregeld. Scholen kunnen lestijden niet wijzigen of vaststellen zonder instemming van de ouders in de medezeggenschapsraad. Voorafgaand aan een vaststelling of wijziging is de school verplicht om alle ouders te raadplegen. ADV-dagen en studiedagen voor het personeel mogen nooit van invloed zijn op het vaststellen van de schoolweken. Dergelijke activiteiten moeten zo worden gepland, dat geen extra vrije dagen worden ingeroosterd boven de vrije dagen die wettelijk zijn toegestaan.

T

Tienminutengesprek

Het 10-minutengesprek is een moment waarop u kort maar krachtig kunt praten met de leerkracht. De meeste scholen hebben twee of drie keer per jaar een week waarin leerkrachten afspraken maken met ouders voor een kort gesprek. Dat gesprek is bedoeld om de vinger aan de pols te houden. Ouders en leerkrachten kunnen elkaar vragen stellen en ervaringen uitwisselen. Lang niet altijd is er een probleem dat besproken moet worden. Maar als er wél een probleem is, dan zijn tien minuten meestal niet voldoende. In dat geval maakt u een afspraak voor een langer gesprek. Als er geen specifieke problemen zijn, dan vraagt u bijvoorbeeld hoe het kind zich gedraagt in de klas en hoe de leerkracht daar tegenaan kijkt. Of u vraagt met welke kinderen uw kind veel omgaat, wanneer het echt in zijn element is en wat zijn of haar favoriete vakken zijn. Geeft u ook aan hoe uw kind thuis is: dat is voor de leerkracht interessant.

Testen

Leerproblemen vallen op vanaf een jaar of 6. Een onderzoek of test kan duidelijkheid geven. Veel scholen hebben een intern begeleider of remedial teacher die onderzoek doen bij individuele kinderen, maar hun tijd en expertise is beperkt. Daarom beschikken ze vaak over een budget voor extern onderzoek. Testen is een optie bij bijvoorbeeld leerproblemen, gedragsproblemen, sociale problemen (bijvoorbeeld pesten), problemen in de opvoedings- en gezinsituatie of problemen in de ontwikkeling van de identiteit. Testen kan zinvol zijn als de gevolgde aanpak van school en ouders

Schoolkosten

Onderwijs wordt in Nederland door de overheid betaald uit belastinggeld. Een leerling in het basisonderwijs kost de samenleving ongeveer vierduizend euro per jaar. Het aantal leerlingen dat de school bezoekt, is bepalend voor de hoogte van het bedrag dat de scholen voor het onderwijs ontvangen. Ook wordt rekening gehouden met de achtergrond van leerlingen en ouders. Een school met veel leerlingen waarvan de ouders laag opgeleid zijn, ontvangt bijvoorbeeld meer middelen voor het onderwijs. Daarom wordt bij de inschrijving gevraagd naar de opleiding van de ouders. In verband met de overheidsgelden zal bij de inschrijving op school worden gevraagd naar het sfi-nummer van uw kind. Schoolgaande kinderen kosten ouders ook geld. De gemeente geeft daarom vergoedingen aan ouders van kinderen uit minimahuishoudens. Dit heet de Scholierenvergoeding. De regeling is voor leerlingen in het basis- en het voortgezet onderwijs. De vergoeding kan gebruikt worden voor schoolkosten en kosten voor sportieve- en culturele activiteiten.

Schoolregels

Op welke momenten mag u als ouder in de klas komen? Wat te doen als uw kind ziek wordt? Hoe wordt er omgegaan met hygiëne en waar mag u uw auto parkeren in de buurt van het schoolgebouw? Al dit soort vragen worden beantwoord in de schoolregels. Iedere school heeft eigen, specifieke regels die in de schoolgids vermeld staan.

Schoolreisje

Groep 3 en 4 gaan een dag op schoolreis. Meestal gaan ze met een grote bus naar een locatie binnen Nederland, zoals een dierenpark of een grote speeltuin. Voor de begeleiding van de groepen kinderen worden naast de leerkrachten ook ouders ingezet. De school mag zelf bepalen hoeveel ouders er mee gaan. Ouders vinden het leuk om de schoolreis mee te maken, vaak zijn er zelfs meer ouders die mee willen dan er mee kunnen. Wees daarom alert op het moment dat u zich kunt aanmelden als begeleider van deze feestelijke dag.

Schooltijden

Basisscholen hebben sinds 1 augustus 2006 meer vrijheid gekregen om de indeling van de onderwijstijd over de acht schooljaren vast te stellen. Iedere leerling moet over acht schooljaren tenminste 7520 uur onderwijs ontvangen. Leerlingen in de eerste vier leerjaren moeten ten minste 3.520 uur les krijgen; in de laatste vier leerjaren is dit 3.760 uur. Er is geen maximum aantal lessen per dag. Voor de groepen 3 tot en met 8 geldt een vijfdaagse schoolweek. Scholen mogen maximaal zeven keer per jaar een vierdaagse schoolweek inroosteren. Dit is bovenop de weken die al vierdaags zijn vanwege een algemene feestdag waarop de school is gesloten. Scholen moeten deze vierdaagse lesweken vooraf in de schoolgids aangeven. Voor leerlingen uit groep 1 en 2 is de vijfdaagse schoolweek niet verplicht. Het schoolbestuur bepaalt hoe het lesrooster en de pauzetijden eruit zien. Scholen moeten

niet gewerkt heeft of als er tegenstrijdige meningen zijn (school en ouders zijn het niet met elkaar eens). Of bij problemen waarbij de verzekering kan vergoeden of een verklaring nodig is voor hulp op school. Of bij twijfel bij beslismomenten zoals overgaan naar de volgende groep of wel of niet een rugzak aanvragen. Testen kan ook zinvol zijn bij onverklaarbare klachten of bij opvoedings- en gezinsproblemen. Als de school achter het onderzoek staat, kan zij de kosten op zich nemen. Anders moeten de ouders de test zelf betalen. Voor de begeleiding of behandeling na de test betaalt de school meestal de extra hulp van de interne schoolbegeleider of de remedial teacher; externe specifieke hulp betalen de ouders zelf.

V

Verjaardag/ Trakteren

Jarige kinderen mogen in de klas trakteren en vaak ook nog de andere klassen rond om door andere leerkrachten gefeliciteerd te worden. Een geschikte traktatie is lekker, stoer en bevat niet teveel snoep. Bovendien is hij gemakkelijk te maken. Bijvoorbeeld pakjes limonade in de vorm van een mobieltje, of mandarijnen verkleed als spookje. Maar gummetjes of stuiterballen zijn ook leuk. Zorg voor genoeg traktaties: vraag de leerkracht hoeveel traktaties er nodig zijn voor de kinderen in de klas en alle leerkrachten en personeel op school. Vraag ook of er kinderen zijn die iets niet mogen eten, vanwege religie of allergie. Als uw kind bepaalde dingen niet mag eten en/of drinken, is het verstandig

om de leerkracht hiervan op de hoogte te brengen, zodat die er bij verjaardagen en andere feestvieringen waarbij gegeten en gedronken wordt, rekening mee kan houden.

Vertrouwenspersoon

Een vertrouwenspersoon is iemand die ouders ondersteunt bij klachten. Of uw school een vertrouwenspersoon heeft, staat in de schoolgids. De vertrouwenspersoon zal de ouders adviseren hoe ze met hun klacht om moeten gaan of hoe ze met de persoon moeten omgaan die de oorzaak is van de klacht. De vertrouwenspersoon kan ook bemiddelen. Soms blijkt het nodig om een onderzoek in te stellen. De vertrouwenspersoon kan rechtstreeks contact opnemen met de schoolleiding, het schoolbestuur en de Onderwijsinspectie.

Verzuim

Ieder kind wordt af en toe ziek of moet bijvoorbeeld naar de tandarts. Wanneer ouders dit op school melden, is dit geoorloofd verzuim. Wanneer een kind wegblijft zonder dat de ouders het aan de school doorgeven, zal de school contact met de ouders opnemen. Ongeoorloofd verzuim is verzuim waarvoor door school geen toestemming is gegeven. Ongeoorloofd verzuim kan door de school aan de leerplichtambtenaar gemeld. Ouders kunnen een boete krijgen bij ongeoorloofd verzuim. Ouders kunnen bij de school extra verlof aanvragen. Extra verlof is bedoeld voor dringende situaties. Dat kunnen leuke dingen zijn, zoals een bruiloft, maar ook nare zaken zoals een begrafenis. Het verlof

is niet bedoeld voor vakantie of een dagje uit. Voor extra vakantiedagen wordt alleen toestemming verleend op basis van een werkgeversverklaring waarin staat dat een van de ouders écht niet tijdens de schoolvakantie weg kan. De school mag hierover zelf beslissen als het om een periode van maximaal twee weken gaat. De leerplichtambtenaar beslist over langer verlof. In Amsterdam heeft ieder stadsdeel een eigen leerplichtambtenaar.

Z

Zittenblijven

Het onderwijs moet volgens de wet worden afgestemd op de ontwikkeling van ieder kind afzonderlijk. Vanuit die visie is er een op het kind afgestemde doorlopende leerlijn gedurende 8 jaar. Toch kan een school adviseren om een jaartje over te doen. Van belang is dan de argumentatie van de school. Is het om de leerling sociaal-emotioneel nog te laten groeien, zodat hij zich beter thuisvoelt bij zijn klasgenoten? Of is het omdat de leerling erg op zijn tenen moet lopen om mee te kunnen komen? En is dat dan op één vlak of in veel vakken? Over de plek van de leerling in een bepaalde groep of jaar beslist uiteindelijk de school. De leerkracht zal er graag met u over praten. Vertel ook hoe u de ontwikkeling van uw kind ervaart en waar u denkt dat uw kind zich het plezierigst zal voelen.

colofon

De OCO kalender is een uitgave van:

OCO

Onderwijs Consumenten Organisatie

Postbus 15087

1001 MB Amsterdam

onderwijsconsument.nl

info@onderwijsconsument.nl

tel 020 330 63 20

Tekst Babette Rijsenbrij, Eva Posthuma de Boer

Vormgeving K&F grafisch ontwerpers

Drukwerk Nuance BV

Met dank aan Safiya, Izaura, Carmen,

Tatum, Milan, Yannick, Sarah, Floortje en de

kinderen van Elske's Kast

Bronvermelding

Bij het samenstellen van de teksten is gebruik gemaakt van de onderwijsgids primair onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, de teksten over de kernprocedure van de gemeente Amsterdam in de keuzegids voortgezet onderwijs en de beschrijving van de vakken en ontwikkeling in *Mijn kind in groep...*, een zeer informatieve reeks boeken voor ouders over de basisschool van A. Bol e.a., Uitgeverij Thieme-Meulenhoff. Fouten in de opgenomen tekst zijn alleen ons aan te rekenen.

Wilt u meer weten?

Kijk dan op onderwijsconsument.nl

© OCO Amsterdam

Tweede druk, 2009

